

David Nicholls

De eerste dag

(One Day)

Deel een

1988-1992

Begin twintig

‘Dat was een gedenkwaardige dag voor me, want er veranderde veel in me. Maar dat is in ieder leven zo. Men stelle zich voor dat er een uitgezochte dag uit wegviel, en bedenke eens hoe anders dan de levensloop geweest zou zijn.

Wacht een ogenblik, lezer, en denk aan de lange keten van ijzer of goud, van doornen of bloemen, die u nooit zou omgeven hebben, als niet die merkwaardige dag er de eerste schalm van gevormd had.’

Charles Dickens, *Grote Verwachtingen*

De toekomst

VRIJDAG 15 JULI 1988

Rankeillor Street, Edinburgh

‘Volgens mij gaat het erom dat je iets doet wat doorslaggevend is,’ zei ze. ‘Je weet wel, echt iets veranderen.’

‘Hoe bedoel je, de wereld veranderen of zo?’

‘Niet de hele godganse wereld. Gewoon het kleine stukje om je heen.’

Ze zeiden even niets. Hun lichamen lagen verstrengeld in het eenpersoonsbed. Toen begonnen ze allebei met schorre voor-dag-en-dauwstemmen te lachen. ‘Niet te geloven dat ik dat zei,’ kreunde ze. ‘Klonk best banaal, hè?’

‘Een beetje banaal.’

‘Ik probeer een beetje inspirerend te zijn! Ik probeer jouw ranzige ikje een beetje op te krikken voor het avontuur dat je tegemoet gaat.’ Ze draaide zich naar hem toe. ‘Niet dat je dat nodig hebt. Ik vermoed dat jij je toekomst helemaal uitgestippeld hebt. Je hebt vast ergens een scheematje of zoiets liggen.’

‘Niet echt.’

‘Maar wat ga je dan doen? Wat staat er voor groots op het programma?’

‘Nou, mijn ouders gaan mijn spullen ophalen, die bij hen thuis dumpen en dan ga ik een paar dagen in hun appartement in Londen zitten, paar vrienden zien. Dan Frankrijk...’

‘Goh, leuk...’

‘Dan China misschien, kijken hoe het daar is, dan misschien naar India, beetje rondreizen...’

‘Réizen,’ zuchtte ze. ‘Zó voorspelbaar.’

‘Wat is er mis met reizen?’

‘Ik zou het eerder het mijden van de realiteit noemen.’

‘Volgens mij wordt de realiteit overschat,’ zei hij, in de hoop dat dit

mysterieus en charismatisch over zou komen.

Ze snoof. ‘Ach, er zal wel niks mis mee zijn, voor mensen die het zich kunnen veroorloven. Waarom zeg je niet gewoon: ik ga twee jaar op vakantie? Dat is precies hetzelfde.’

‘Omdat reizen je geest verruimt,’ zei hij, terwijl hij op zijn elleboog omhoogkwam en haar kustte.

‘O, nou volgens mij ben jij nu al behóórlijk ruimdenkend,’ zei ze, terwijl ze haar gezicht afwendde, eventjes in ieder geval. Ze lieten zich weer op het kussen zakken. ‘Hoe dan ook, ik had het niet over wat je volgende maand doet, ik bedoelde de toekomstige toekomst, als je, weet ik veel...’ Ze zweeg, alsof ze een of andere fantastische gedachte tevoorschijn toverde, iets als een vijfde dimensie. ‘... véértig bent of zo. Wat wil je zijn als je veertig bent?’

‘Véértig?’ Ook hij leek te worstelen met het concept. ‘Geen idee. Mag ik “rijk” zeggen?’

‘Gèt nee, dat is zó oppervlakkig.’

‘Oké, “beroemd” dan.’ Hij begon in haar nek te snuffelen. ‘Beetje morbide dit, vind je niet?’

‘Het is niet morbide, het is... spannend.’

‘Spannend!’ Hij imiteerde haar stem nu, haar lichte accent, probeerde haar dommig te laten klinken. Dat had ze vaak, dat kakkineuze jongens gekke stemmetjes opzetten, alsof een accent nou zo vreemd en zonderling was. Het was niet de eerste keer dat ze een geruststellende huivering van afkeer voor hem voelde. Ze schoof een eindje opzij, tot ze met haar rug tegen de koelte van de muur aan lag.

‘Ja, spannend. Het is toch de bedoeling dat we het spannend vinden? Al die mogelijkheden. Net als de rector magnificus zei: “De wijd openzwaaiende deuren naar mogelijkheden...”’

“Jullie namen in de kranten van morgen...”

‘Kleine kans.’

‘Maar jij vindt het dus spannend?’

‘Ik? God nee, ik kraam onzin uit.’

‘Ik ook. Jezus...’ Hij draaide zich opeens om en strekte zijn hand uit naar de sigaretten op de grond naast het bed, alsof hij zijn zenuwen onder controle wilde brengen. ‘Veertig jaar. Veertig. Godskolere.’

Ze glimlachte om zijn benauwdheid en besloot er een schepje bovenop te doen. ‘Maar wat dóé jij als je veertig bent?’

Hij stak peinzend zijn sigaret op. ‘Tja, weet je wat het is, Em...’

‘Em? Wie is Em?’

‘Zo noemen ze jou. Dat heb ik gehoord.’

‘Ja, vrienden noemen me Em.’

‘Ja, dus, mag ik je Em noemen?’

‘Vooruit dan maar, Déx.’

‘Nou, ik heb dus eens even na zitten denken over dat hele oud worden en ik heb besloten dat ik precies zo wil blijven als ik nu ben.’

Dexter Mayhew. Ze gluurde door haar pony heen omhoog naar hem – hij zat tegen het goedkope gecapitonneerde hoofdeinde van vinyl geleund – en zelfs zonder haar bril was het haar duidelijk waarom hij precies zo zou willen blijven. Met zijn ogen dicht, de sigaret loom vastgeplakt aan zijn onderlip en het licht van de ochtendschemer dat de zijkant van zijn gezicht door het rode filter van de gordijnen verwarmde, wist hij er altijd uit te zien alsof hij voortdurend poseerde voor een foto. Emma Morley vond ‘knap’ een stom woord, maar eigenlijk bestond er geen andere uitdrukking voor, behalve misschien ‘mooi’. Hij had zo’n gezicht waarvan je je bewust was dat er botten onder de huid zaten, alsof zelfs zijn kale schedel aantrekkelijk zou zijn. Een subtiele neus, ietwat glimmend van het vet, en een donkere huid onder zijn ogen die er bijna gekneusd uitzag: een ereteken vanwege al het roken en al die avonden tot diep in de nacht opzettelijk verliezen met strippoker van kostschoolmeisjes. Hij had iets katachtigs: smalle wenkbrauwen, een pruilerig zelfbewust mondje, iets te donkere en te volle lippen – zij het nu droog en gebarsten, en roodgekleurd door Bulgaarse wijn. Godzijdank was zijn haar afschuwelijk, kort van achteren en aan de zijkanten, maar met een belachelijk kuifje van voren. Welke gel hij ook gebruikt had, die was nu uitgewerkt en de kuif zag er parmantig pluizend uit, als een suf hoedje.

Met nog steeds gesloten ogen blies hij rook door zijn neusgaten. Hij had heel goed in de gaten dat er naar hem gekeken werd, want hij duwde een hand onder zijn oksel, zodat zijn borst- en armspieren opbolden. Hoe kwam hij aan die spieren? Zeker niet van iets sportiefs, tenzij je naaktzwemmen en biljarten daartoe rekende. Waarschijnlijk was het gewoon die soort blakende gezondheid die werd doorgegeven in de familie, samen met aandelen en effecten en mooie meubels. Knap dan maar, of misschien toch mooi, met zijn geruite boxersshort omlaaggetrokken tot zijn heupbeen. En op de een of andere manier hier, in haar

eenpersoonsbed in haar piepkleine huurkamertje na vier jaar universiteit. Knap!?! Wie denk je wel niet dat je bent, Jane Eyre? Doe normaal. Gebruik je verstand. Laat je niet meeslepen.

Ze pulkte de sigaret uit zijn mond. ‘Ik kan me jou wel voorstellen als veertigjarige,’ zei ze, met een vleugje venijn in haar stem. ‘Ik zie het al helemaal voor me.’

Hij glimlachte zonder zijn ogen te openen. ‘Vertel.’

‘Oké...’ Met het dekbed onder haar oksels schoof ze omhoog in het bed. ‘Je rijdt in een sportwagen met een open dak in Kensington of Chelsea of zo’n soort plek en het verbazingwekkende van die auto is dat hij stil is, omdat alle auto’s stil zijn in, weet ik veel... 2006?’

Hij kneep zijn ogen samen om het sommetje te maken. ‘2004...’

‘En die auto zweeft vijftien centimeter boven de grond over King’s Road en je hebt een buikje dat als een kussentje onder je met leer beklede stuur genesteld zit en van die open handschoenen, dunner wordend haar en geen kin. Je bent een grote man in een kleine auto met de gebronsde kleur van een bedropen kalkoen...’

‘Zullen we het dan maar over iets anders hebben?’

‘En naast je zit een vrouw met een zonnebril, je derde, nee, vierde echtgenote, beeldschoon, een fotomodel, nee, een éx-fotomodel, drieëntwintig, je hebt haar ontmoet toen ze bij een autoshow in Nice of zo over een motorkap gedrapeerd lag, en ze is verbluffend en zo dom als het achtereind...’

‘Goh, nou, klinkt leuk. Nog kinderen?’

‘Geen kinderen, alleen drie echtscheidingen, en het is een vrijdag in juli en jullie zijn op weg naar een of ander huis buiten de stad en in de piepkleine kofferbak van jouw zweefauto liggen tennisrackets en croquethamers en een mand met mooie wijn en Zuid-Afrikaanse druiven en stakkertjes van slakjes en asperges en de wind strijkt door je haar en je bent heel, heel tevreden met jezelf, en vrouw nummer drie, vier, wat dan ook, lacht naar je met zo’n beetje tweehonderd stralend witte tanden en je lacht terug en probeert niet te denken aan het feit dat jullie elkaar niets, maar dan ook helemaal niets te zeggen hebben.’

Opeens stopte ze. Je klinkt gestoord, zei ze tegen zichzelf. Probeer alsjeblieft om niet gestoord te klinken. ‘Maar natuurlijk zijn we lang voor die tijd allemaal al omgekomen in een atoomoorlog!’ zei ze opgewekt, hoewel hij haar nog steeds fronsend aan zat te kijken.

‘Misschien kan ik dan maar beter gaan. Als ik zo oppervlakkig en corrupt ben...’

‘Nee, niet weggaan,’ zei ze, een beetje té snel. ‘Het is vier uur ’s ochtends.’

Hij schoof door het bed tot zijn gezicht nog maar een paar centimeter van dat van haar was. ‘Ik weet niet waar je dit allemaal vandaan haalt, je kent me amper.’

‘Ik ken jouw soort.’

‘Soort?’

‘Ik heb je gezien, beetje rondhangen bij moderne letterkunde, blaten tegen elkaar, chique etentjes in smoking organiseren...’

‘Ik héb niet eens een smoking. En blaten doe ik al helemaal niet...’

‘Beetje dobberen op een jacht op de Middellandse Zee tijdens de grote vakanties, bla bla bla...’

‘Maar als ik dan zo afschuwelijk ben...’ Zijn hand lag nu op haar heup. ‘Inderdaad.’

‘... waarom ga je dan met me maar bed?’ Zijn hand lag op het warme zachte deel van haar dijbeen.

‘Volgens mij ben ik niet met je naar bed geweest, toch?’

‘Tja, dat hangt ervan af.’ Hij boog voorover en kuste haar. ‘Wat je daaronder verstaat.’ Zijn hand lag op haar stuitje, zijn been gleed tussen die van haar.

‘Trouwens,’ mompelde ze met haar mond tegen de zijne gedrukt.

‘Wat?’ Hij voelde haar been om die van hem kronkelen om hem dichterbij haar toe te trekken.

‘Je moet je tanden poetsen.’

‘Ik zit er niet mee als jij het niet erg vindt.’

‘Tis echt smerig,’ lachte ze. ‘Je smaakt naar wijn en peuken.’

‘Nou, niks aan de hand dus. Jij ook.’

Haar hoofd ging met een ruk opzij, waardoor de kus werd afgebroken. ‘Echt?’

‘Ik zit er niet mee. Ik hou van wijn en peuken.’

‘Ben zo terug.’ Ze wierp het dekbed van zich af en klom over hem heen.

‘Waar ga je naartoe?’ Hij legde zijn hand op haar blote rug.

‘Toedelo,’ zei ze, terwijl ze haar bril van de stapel boeken naast het bed viste: groot, zwart ziekenfondsmontuur, standaardmodel.

‘Toedelo, toedelo... Sorry, dat zegt me niks...’

Ze bleef met een arm over haar borsten geslagen staan, erop lettend dat ze haar rug naar hem toegekeerd hield. ‘Niet weggaan,’ zei ze, terwijl ze de kamer uit dribbelde en twee vingers onder het elastiek van haar onderbroek haakte om die tot haar bilnaad omlaag te trekken. ‘En niet met jezelf spelen als ik weg ben.’

Hij ademde uit door zijn neus, schoof omhoog in het bed en keek de armzalige kleine huurkamer rond in de absolute overtuiging dat ergens tussen de ansichtkaarten uit musea en gekopieerde posters voor maatschappijkritische toneelstukken een foto van Nelson Mandela zou liggen, als een soort ideaal vriendje. In de afgelopen vier jaar had hij tig kamers als deze gezien, verspreid over de stad als plaatsen delict, kamers waar je nooit meer dan twee meter verwijderd was van een elpee van Nina Simone, en hoewel hij een kamer zelden voor de tweede keer had gezien, waren ze allemaal één pot nat. Stompjes kaars, verpieterde kamerplanten, goedkope, slecht passende lakens met de geur van waspoeder. Ook zij had die kunstzinnigemeisjespassie voor fotocollages: met flitslicht genomen kiekjes van studievrienden en familieleden tussen de Chagalls en Vermeers en Kandinsky’s, de Che Guevara’s en Woody Allens en Samuel Becketts. Niets was hier neutraal, alles verkondigde een loyaliteit of een mening. De kamer was een manifest en met een zucht herkende Dexter haar als zo’n meisje dat ‘burgerlijk’ als scheldwoord gebruikte. Hij snapte dat ‘fascist’ negatieve connotaties kon hebben, maar hij hield van het woord ‘burgerlijk’ en alles wat daarvoor stond. Zekerheid, reizen, goed eten, goede manieren, ambitie; waarom zou hij zich daarvoor moeten verontschuldigen?

Hij keek naar de rook die uit zijn mond kringelde. Hij zocht op de tast naar een asbak en vond een boek naast het bed. *De ondraaglijke lichtheid van het bestaan*, opengeslagen bij het ‘erotische’ gedeelte. Het probleem met deze heftig individualistische meisjes was dat ze allemaal precies hetzelfde waren. Nog een boek: *De man die zijn vrouw voor een hoed hield*. Halve gare, dacht hij, ervan overtuigd dat hij zo’n fout nooit zou maken.

Op zijn drieëntwintigste was het beeld dat Dexter Mayhew had van de toekomst niet minder vaag dan dat van Emma Morley. Hij hoopte succesvol te worden, dat zijn ouders trots op hem zouden zijn en dat hij met meer dan één vrouw tegelijkertijd het bed zou delen, maar hoe hij dat met elkaar kon verenigen? Hij wilde genoemd worden in tijdschrift-

artikelen en hoopte dat er op een dag een retrospectief aan zijn oeuvre gewijd zou worden, al had hij geen idee waar dat oeuvre uit zou moeten bestaan. Hij wilde extreem leven, maar dan zonder rotzooi en gedoe. Hij wilde zijn leven op zo'n manier leiden dat het, als daar op een willekeurig moment een foto van werd gemaakt, een gave foto zou zijn. Het zou er allemaal goed uit moeten zien. Lol, er zou een hoop lol moeten zijn en niet meer triestigheid dan absoluut noodzakelijk.

Als plan stelde het niet zo veel voor en bovendien waren er al vergis-singen gemaakt. Zo zou vannacht ongetwijfeld repercussies met zich meebrengen: tranen en vervelende telefoontjes en beschuldigingen. Hij kon hier maar beter zo snel mogelijk de pleiterik maken. Ter voorbereiding op zijn ontsnapping wierp hij een blik op zijn verspreide kleren. Vanuit de badkamer kwam het waarschuwend geratel en de daaropvolgende klap van een antieke stortbak. Gehaast legde hij het boek terug en vond onder het bed een klein geel mosterblikje dat hij openwipte om zich ervan te vergewissen dat het – jawel! – condooms bevatte, alsmede de kleine grijze muizenkeutelachtige overblijfselen van een joint. Door de kans op seks én drugs in een klein geel blikje voelde hij zich weer hoopvol; hij besloot om in ieder geval nog eventjes te blijven.

In de badkamer veegde Emma Morley de halve cirkeltjes tandpasta uit haar mondhoeken, terwijl ze zich afvroeg of dit niet allemaal een verschrikkelijke vergissing was. Hier stond ze dan; na vier romantisch gezien magere jaren lag er eindelijk, eindelijk iemand in haar bed die ze echt leuk vond, al leuk had gevonden toen ze hem in 1984 voor het eerst op een feestje had gezien, en die iemand zou over een paar uur weer foetsie zijn. Voor altijd waarschijnlijk. Hij zou vast niet vragen of ze met hem mee-ging naar China, en trouwens, ze boycotte China. En hij kon er best mee door, toch? Dexter Mayhew. In feite vermoedde ze dat hij niet al te snugger was en een beetje erg met zichzelf ingenomen, maar hij was populair en grappig en – het had geen zin om daartegenin te gaan – erg knap. Dus waarom deed ze dan zo tegendraads en sarcastisch? Waarom kon ze niet gewoon zelfverzekerd en lollig zijn, zoals die parelhuppelkutjes met wie hij gewoonlijk omging? Ze zag het vroege ochtendlicht door het piepkleine badkamerraam. Nuchterheid. Ze woelde met haar vingertoppen door haar afgrijpselijke haar en trok een gek gezicht. Toen gaf ze een ruk aan de ketting van de antieke stortbak en keerde terug naar de kamer.

Vanuit het bed zag Dexter haar in de deuropening verschijnen. Ze droeg de mantel en de baret die ze hadden moeten huren voor de afstudeerplechtigheid, had haar been zogenaamd verleidelijk rond de deurpost geslagen en hield met een hand haar opgerolde bul vast. Ze gluurde over de rand van haar bril en trok de baret schuin over een oog. ‘En, wat vind je?’

‘Staat je goed. Dat zwierige vind ik leuk. Trek het nu maar weer uit en kom terug in bed.’

‘Echt niet. Dit heeft me honderd piek gekost. Ik wil waar voor mijn geld.’ Ze liet de mantel als de cape van een vampier rondzwieren. Dexter probeerde een hoekje ervan te grijpen, maar ze gaf hem een mep met de opgerolde bul. Toen ging ze op de rand van het bed zitten, klapte haar bril in en schudde de mantel van haar schouders. Hij ving nog een laatste glimp op van haar naakte rug en de ronding van haar borst, voordat die verdwenen onder een zwart T-shirt dat per direct eenzijdige nucleaire ontwapening eiste. Dat was het dan, dacht hij. Niets was minder bevorderlijk voor de geslachtsdrift dan een lang zwart politiek T-shirt, behalve dan misschien die elpee van Tracy Chapman. Berustend raapte hij haar bul van de grond, schoof het elastiek van de rol af en verkondigde: ‘wo-bachelor Engels en geschiedenis, summa cum laude.’

‘Lees en ween, meneertje cum fraude.’ Ze graaide naar haar bul. ‘Hé, een beetje voorzichtig hè!’

‘Die ga je zeker inlijsten?’

‘Mijn pa en ma laten er behang van maken.’ Ze rolde het papier strak op en tikte tegen de uiteinden. ‘Gelamineerde placemats. Mijn moeder laat het op haar rug tatoeëren.’

‘Waar zijn je ouders trouwens?’

‘O, hiernaast.’

Hij deinsde achteruit. ‘God, echt?’

Ze lachte. ‘Niet echt. Ze zijn teruggereden naar Leeds. Hotels zijn volgens mijn pa voor kakkers.’ De opgerolde bul werd opgeborgen onder het bed. ‘Vooruit, schuif op,’ zei ze, terwijl ze hem naar de koude kant van het matras dirigeerde. Hij deed wat hem gevraagd werd en liet een arm ietwat onbeholpen onder haar schouders glijden, terwijl hij haar op goed geluk in haar hals kuste. Ze draaide zich om en keek hem met ingetrokken kin aan.

‘Dex?’

‘Hm.’

‘Zullen we gewoon knuffelen?’

‘Natuurlijk. Als jij dat wilt,’ zei hij galant, hoewel hij eerlijk gezegd nooit de zin van knuffelen had ingezien. Knuffelen was voor oudtantes en teddyberen. Hij kreeg kramp van knuffelen. Hij kon het nu maar beter opgeven en zo snel mogelijk naar huis gaan, maar zij legde haar hoofd territoriumdriftig op zijn schouder. Ze lagen zo een tijdje stijf en opgelaten te liggen tot zij zei: ‘Niet te geloven dat ik het woord knuffelen heb gebruikt. Godsamme – knúffelen. Sorry hoor.’

Hij glimlachte. ‘Geeft niks. Het was tenminste geen fózelen.’

‘Foezelen is tamelijk erg.’

‘Of rózooien.’

‘Rotzooien is afgrijselijk. We moeten beloven nooit, maar dan ook nooit te gaan rotzooien,’ zei ze, en ze kreeg meteen spijt van die opmerking. Hoezo, we? Daar leek weinig kans op. Ze vervielen weer in stilzwijgen. Ze hadden minstens acht uur lang gepraat en gekust, en ze werden allebei overvallen door die zware lijfelijke vermoeidheid die tegelijk met het ochtendlicht arriveert. In de overwoekerde achtertuin zongen merels.

‘Ik hou van dat geluid,’ mompelde hij in haar haar. ‘Merels in de ochtendschemering.’

‘Ik heb er een verschrikkelijke hekel aan. Ik ga altijd denken dat ik iets gedaan heb waar ik spijt van krijg.’

‘Daarom ben ik er zo dol op,’ zei hij, opnieuw opterend voor een mysterieus, charismatisch effect. Hij zweeg even en voegde er toen aan toe: ‘Hoezo, is dat zo?’

‘Wat?’

‘Heb je iets gedaan waar je spijt van hebt?’

‘Wat? Dít, bedoel je?’ Ze kneep in zijn hand. ‘O, dat zou best kunnen. Dat weet ik nog niet, hè? Vraag me dat morgenochtend maar. Hoezo? Jij?’

Hij duwde zijn mond tegen de bovenkant van haar hoofd. ‘Tuurlijk niet,’ zei hij, en hij dacht: dit mag nooit, echt nooit meer gebeuren.

Ze was in haar nopjes met zijn antwoord en kroop dicht tegen hem aan. ‘Eigenlijk moeten we even gaan slapen.’

‘Waarom? Er is morgen niets. Geen deadlines, geen werk...’

‘Alleen ons hele leven dat zich voor ons uitstrekt,’ zei ze slaperig. Ze ademde zijn heerlijk warme en ranzige geur in en voelde tegelijkertijd een angstige rilling door haar schouders trekken bij de gedachte daar-

aan: het onafhankelijke volwassen leven. Ze voelde zich geen volwassene. Ze was er totaal niet op voorbereid. Het was alsof het brandalarm in het holst van de nacht was afgegaan en ze met een bundeltje kleren in haar armen midden op straat stond. Als ze niet studeerde, wat moest ze dan doen? Hoe zou ze haar dagen moeten vullen? Ze had geen flauw idee.

De truc was, zei ze tegen zichzelf, dat je dapper en doortastend moest zijn en iets deed wat doorslaggevend was. Niet zozeer de wereld veranderen, alleen het stukje om je heen. Eropuit gaan met je summa cum laude, je hartstocht en je nieuwe elektrische typemachine, en hard werken aan... iets. Levens veranderen via de kunst misschien. Prachtig schrijven. Je vrienden koesteren, je principes in ere houden, gepassioneerd leven en er alles uithalen. Verstandig eten. Van die dingen.

Het stelde als levensfilosofie niet zo veel voor en het was nou ook niet iets wat je snel met een ander zou delen, zeker niet met deze man, maar dit was waar ze in geloofde. En tot dusver waren de eerste uren van het onafhankelijke volwassen leven oké geweest. Misschien dat ze morgenochtend, na thee en aspirine, zelfs de moed zou kunnen opbrengen om hem te vragen weer in bed te komen. Tegen die tijd zouden ze allebei nuchter zijn, wat het er niet makkelijker op maakte, maar misschien zou ze er dan zelfs wel van genieten. De weinige keren dat ze met een jongen naar bed was geweest, waren altijd uitgelopen op giechel- of huilbuien, en het zou leuk zijn om eens iets daartussenin te proberen. Ze vroeg zich af of er condooms in het mosterdblekje zaten. Ach, waarom niet? Ze hadden erin gezeten toen ze er voor het laatst in keek: februari 1987, Vince, een scheikundig ingenieur met haren op zijn rug die zijn neus had gesnoten in haar sloop. Mooie tijden, mooie tijden...

Het begon licht te worden buiten. Dexter zag het roze van de nieuwe dag door de zware gordijnen sijpelen die bij de gehuurde kamer hoorden. Voorzichtig, om haar niet wakker te maken, stak hij zijn arm over haar heen, liet zijn peuk in de beker met wijn vallen en staarde toen naar het plafond. Weinig kans op slaap nu. In plaats daarvan zou hij patronen zoeken in het gestuukte plafond tot zij helemaal onder zeil was en dan zonder haar wakker te maken het bed en het huis uit glippen.

Maar dat betekende natuurlijk wel dat hij haar nooit meer zou zien. Hij vroeg zich af of ze dat erg zou vinden en nam aan dat dat zo was: dat was meestal zo. Maar vond hij het erg? Hij had het de afgelopen vier jaar uitstekend zonder haar gered. Tot gisteravond had hij in de veronder-

stelling verkeerd dat ze Anna heette, maar toch had hij op het feestje zijn ogen niet van haar af kunnen houden. Waarom was zij hem nu pas opgevallen? Hij bestudeerde haar slapende gezicht.

Ze was knap, maar leek zich daaraan te ergeren. Haar roodgeverfde haar was bijna expres slecht geknipt, waarschijnlijk door haarzelf voor de spiegel of door die Tilly nogwat, dat luidruchtige, grote meisje met wie ze deze etage deelde. Haar huid had dat fletse gezwollene dat stond voor te veel tijd doorbrengen in bibliotheken of biertjes drinken in kroegen, en met haar bril zag ze er tuttig en preuts uit. Haar kin was zacht en een beetje mollig, maar misschien was dat gewoon babyvet (of mocht je woorden als ‘mollig’ en ‘babyvet’ tegenwoordig niet meer gebruiken? – net als je niet tegen haar mocht zeggen dat ze ontzagwekkende borsten had, ook al was dat waar, zonder haar op de kast te jagen).

Maar goed, terug naar haar gezicht. Een tikje fettige glans op het puntje van haar kleine, fraaie neus en een groepje piepkleine rode vlekjes op haar voorhoofd, maar los daarvan moest hij toegeven dat haar gezicht – nou ja, dat haar gezicht een wonder was. Nu ze haar ogen dicht had, merkte hij dat hij niet meer wist welke kleur die precies hadden, alleen dat ze groot en stralend en komisch waren, net als de twee plooiën in de hoeken van haar brede mond, diepe ronde haakjes die dieper werden als ze lachte, wat nogal vaak leek te gebeuren. Gladde, roze gevlekte wangen, vleeskussentjes die er warm uitzagen. Geen lippenstift, maar zachte, frambooskleurige lippen die ze stevig op elkaar gedrukt hield als ze lachte, alsof ze haar tanden niet wilde laten zien. Die waren een beetje groot voor haar mond, de voortanden ietwat onregelmatig. Dit alles wekte de indruk dat ze iets achterhield, een lachbui of een slimme opmerking of een geweldige geheime grap.

Als hij nu wegging, zou hij dit gezicht waarschijnlijk nooit meer zien, behalve dan misschien op zo’n afgrijselijke reünie over tien jaar. Dan zou ze te dik en teleurgesteld zijn en klagen over het feit dat hij er zonder gedag te zeggen vandoor was gegaan. Hij kon maar beter stilltjes vertrekken. En geen reünies. Verdergaan, naar de toekomst kijken. Geen hand vol, maar een land vol daarbuiten.

Maar op het moment dat hij deze beslissing nam, ging haar mond open in een brede glimlach en zei ze zonder haar ogen te openen: ‘Nou, wat denk je, Dex?’

‘Waarvan, Em?’

‘Jij en ik. Is het liefde, denk je?’ Ze lachte grommend, met haar lippen stevig op elkaar.

‘Ga nou maar slapen, joh.’

‘Hou dan op met naar mijn neus te staren.’ Ze opende haar ogen: blauw en groen, stralend en scherpzinnig. ‘Wat is het morgen?’ mompelde ze.

‘Vandaag bedoel je?’

‘Vandaag. Deze stralende nieuwe dag die voor ons ligt.’

‘Vrijdag. De hele dag vrijdag. De naamdag van Sint Swithin om precies te zijn.’

‘En dat is?’

‘Traditie. Als het vandaag regent, zal het veertig dagen blijven regenen, of de hele zomer, of zoiets.’

Ze fronste. ‘Dat slaat nergens op.’

‘Hoeft ook niet. Het is bijgeloof.’

‘Regen, waar? Het regent altijd wel ergens.’

‘Op het graf van Sint Swithin. Hij ligt begraven bij de kathedraal van Winchester.’

‘Hoe komt het dat je dat allemaal weet?’

‘Ik ben daar naar school geweest.’

‘O ja, joh?’ mompelde ze in het kussen.

‘*Als Sint Swithin regen stuurt/Weet men la-la-la duurt.*’

‘Wat een prachtig gedicht.’

‘Nou eh, zoiets was het ongeveer.’

Ze lachte opnieuw en tilde toen slaperig haar hoofd op. ‘Maar Dex?’

‘Em?’

‘Als het vandaag nou niet regent?’

‘Uh-huh.’

‘Wat ga je vandaag doen?’

Zeg tegen haar dat je het druk hebt. ‘Niets bijzonders,’ zei hij.

‘Zullen we dan iets doen? Jij en ik, bedoel ik?’

Wacht tot ze slaapt en ga er dan stiekem vandoor. ‘Best. Goed,’ zei hij. ‘Laten we iets gaan doen.’

Ze liet haar hoofd op het kussen vallen. ‘Een spiksplinternieuwe dag,’ mompelde ze.

‘Spiksplinternieuw.’

Weer tot leven

ZATERDAG 15 JULI 1989

Wolverhampton en Rome

Meisjeskleedkamer
Scholengemeenschap Stoke Park
Wolverhampton
15 juli 1989

Ciao Bello!

Hoest met je? En hoe is Rome? Allemaal leuk en aardig, die Eeuwige Stad, maar ik ben nu twee dagen hier in Wolverhampton en dat voelt al behoorlijk eeuwig (hoewel ik je wel kan verklappen dat de Pizza Hut hier uitstekend is, echt uitstekend).

Na onze laatste ontmoeting heb ik besloten om die baan aan te nemen waarover ik je toen vertelde, bij het theatercollectief Sledgehammer, en de afgelopen vier maanden zijn we bezig geweest met het bedenken, repeteren en rondreizen met 'Wrede Vracht', een door de Kunstraad gesubsidieerd schouwspel over de slavenhandel, dat door middel van verhaallijnen, folksongs en nogal shockerende mime opgevoerd wordt. Ik heb een primitief gekopieerde folder ingesloten, zodat je kunt zien hoe chic het in feite is.

Wrede Vracht is een TIO-stuk (dat staat voor theater-in-opleiding) dat bedoeld is voor elf- tot dertienjarigen en het provocerende standpunt inneemt dat de slavernij fout was. Ik speel Lydia, de, eh... nou, jawel, de HOOFDROL dus, de verwende en verwaande dochter van de verdorven sir Obadiah Grimm (kun je uit zijn naam opmaken dat hij niet zo aardig is?) en op het meest indrukwekkende moment in het stuk kom ik tot het besef dat al mijn mooie spulletjes, al mijn jurken (NB: jurk) en sieraden (idem) zijn gekocht met het bloed

van mijn medemensen (snik-snik) en dat ik me smerig voel (naar handen staren alsof er BLOED OP ZIT), smerig tot op het BOT. Het is een zeer indringende scène, hoewel die gisteravond verguip is door kinderen die Maltesers naar mijn hoofd smeten.

Maar serieus, zo erg is het nu ook weer niet, relatief gezien, en ik weet niet waarom ik er zo cynisch over doe, zal wel een verdedigingsmechanisme zijn. In feite krijgen we ontzettend goede reacties van de kids die komen kijken, degenen die niet met dingen gaan smijten, en we geven workshops op scholen die gewoon erg spannend zijn. Het is stuitend hoe weinig deze kids weten over hun culturele erfgoed, zelfs die uit Brits West-Indië, over waar ze vandaan komen. Ik vond het ook erg leuk om te schrijven en ik heb er heel veel ideeën voor andere toneelstukken en zo door gekregen. Dus ik denk dat het de moeite waard is, zelfs als jij denkt dat ik mijn tijd verspil. Ik denk echt, écht, dat we dingen kunnen veranderen, Dexter. Ik bedoel, in de jaren dertig hadden ze in Duitsland gigaveel geëngageerd theater en kijk maar eens hoeveel DAT heeft geschied. Wij gaan de vooroordelen op basis van huidskleur uit de West Midlands verbannen, zelfs al moeten we dat kind voor kind doen.

We spelen het stuk met zijn vieren. Kwame is de nobele slaaf en ondanks het feit dat wij meesteres en bediende spelen, kunnen we goed met elkaar opschieten (hoewel hij me, toen ik hem pas in een café vroeg om een zakje chips voor me te halen, aankeek alsof ik hem ONDERDRUKTE of zoiets). Maar hij is aardig en neemt zijn werk serieus, hoewel hij tijdens de repetities wel veel huilde, wat ik een beetje overdreven vond. Hij is een beetje een huilebalk, als je begrijpt wat ik bedoel. In het stuk zou sprake moeten zijn van een enorme seksuele spanning tussen ons, maar voor de zoveelste keer moet het leven het afleggen tegen de kunst.

Dan hebben we Sid, die mijn verdorven vader Obadiah speelt. Ik weet dat jij je hele jeugd hebt doorgebracht met het spelen van Frans cricket op een retegrote kamille-akker en nooit zoiets burgerlijks hebt gedaan als het kijken naar de tv, maar Sid was vroeger behoorlijk beroemd in zijn politierserie City Beat en zijn afschuw over het gereduceerd zijn tot DIT druipt ervan af. Hij weigert botweg mime te spelen, alsof het beneden zijn waardigheid is om gezien te worden met een voorwerp dat er niet echt is, en hij begint de helft van zijn zinnen met

‘toen ik op tv was’, wat zijn manier is om te zeggen ‘toen ik gelukkig was’. Sid pist in wastafels en heeft van die enge polyester broeken die je **AFNEEMT** in plaats van wast en hij leeft van saucijzenbroodjes uit tankstations en wegreaurants. Kwame en ik denken dat hij stiekem een racist is, maar afgezien daarvan is hij een alleraardigste man, een alleraardigste aardige man.

En dan hebben we Candy nog. Ach, Candy. Jij zou haar erg leuk vinden, ze is precies zoals ze klinkt. Zij speelt de brutale meid, een plantage-eigenaar en sir William Wilberforce, en ze is beeldschoon en spiritueel en, hoewel ik dat woord afkeur, een ongelooflijke trut. Ze blijft me maar vragen hoe oud ik nu **ECHT** ben en zeggen dat ik er vermoed uitzie of dat als ik contactlenzen zou nemen ik er best knap uit zou zien, wat ik vanzelfsprekend **GEWELDIG** vind. Ze laat het niet na duidelijk te maken dat ze dit alleen maar doet om haar acteurslidmaatschapskaart te krijgen en haar tijd uit te zitten tot ze gespot wordt door een of andere Hollywoodproducent die vermoedelijk toevallig op een natte dinsdag door Dudley rijdt op zoek naar het grote **TIO**-talent. Acteren is onzin, vind je niet? Toen we begonnen met **STC** (Sledgehammer Theater Collectief) waren we er echt op gebrand een progressief theatercollectief op te zetten zonder die ego-roem-op-de-tv-komen-ego-aanstellerij en het gewoon echt goed te doen, opwindend origineel politiek geëngageerd werk. Dat zal op jou allemaal wel pluizig overkomen, maar dat is wat we wilden. Het probleem met democratische egalitaire collectieven is echter dat je moet luisteren naar **no**'s als Sid en Candy. Ik zou het niet erg hebben gevonden als ze kon acteren, maar haar accent is niet om aan te horen, alsof ze een beroerte gehad heeft of zo, en ze heeft ook die rare gewoonte om in haar lingerie yogawarming-ups te doen. Zo, nu heb ik zeker jouw volle aandacht? Het is voor het eerst dat ik iemand de zonnegroet in jarretels en korset heb zien doen. Dat kan niet goed zijn, toch? Die arme Sid kan nauwelijks zijn saucijzenbroodje eten; zijn hand weet zijn mond niet te vinden. Als dan eindelijk de tijd aanbreekt om wat kleren aan te trekken en het podium op te gaan, begint een van de kids uit het publiek meestal te huilen als een wolf of iets dergelijks en daar doet ze dan in de minibus na afloop altijd heel beledigd en feministisch over. ‘Ik vind het verschrikkelijk om op mijn uiterlijk beoordeeld te worden, mijn hele leven ben ik beoordeeld op mijn delicate gezicht en mijn stevige jonge

lichaam,' zegt ze terwijl ze haar jarretelgordel recht trekt, alsof het een groot POLITIEK vraagstuk is, alsof wij eigenlijk agitprop straattheater moeten maken over de benarde positie van vrouwen die opgezaald zijn met grote tietten. Ga ik tekeer? Ben je al verliefd op haar? Misschien stel ik jullie wel aan elkaar voor als je terug bent. Ik zie je nu voor me, hoe je haar die blik toewerpt als je je kaken op elkaar klemt en met je lippen speelt en haar vraagt naar haar carrièrèèèèrè. Misschien dat ik jullie toch maar niet aan elkaar voorstel...

Emma Morley draaide het blaadje om toen Gary Nutkin spichtig en schichtig binnenkwam en het tijd was voor de pre-voorstellingpeptalk van de regisseur en medeoprichter van het Sledgehammer Theater Collectief. De uniseks kleedkamer was gewoon een ruimte in de scholengemeenschap, waar meisjes zich voor de gymles konden omkleden en waar, zelfs in het weekend nog, die schoolgeur hing die ze zich nog goed kon herinneren: hormonen, roze vloeibare zeep en beschimmelde handdoeken.

In de deuropening schraapte Gary Nutkin zijn keel: bleek en rood van het scheren, het bovenste knoopje van zijn zwarte overhemd stevig dichtgeknoopt, een man wiens persoonlijke stijlicoon George Orwell was. 'Geweldig publiek vanavond, mensen! Bijna halfvol, wat alles bij elkaar genomen niet slecht is!' Hij zei echter niet wat dat alles bij elkaar genomen precies was, misschien omdat hij afgeleid werd door Candy, die in een polkadotsetje haar bekken kantelde. 'We gaan ze een spetterende show geven, mensen. We gaan ze steil achteroverslaan!'

'Ik zou ze maar wat graag steil achteroverslaan,' bromde Sid, die naar Candy zat te kijken terwijl hij aan de korst van zijn saucijzenbroodje pulkte. 'Met een cricketbat met spijkers, die rotkinderen.'

'Wil je alsjeblieft positief blijven, Sid?' smeekte Candy op een lange, gecontroleerde uitademing.

Gary ging verder. 'Vergeet niet: hou het zuiver, let op de samenhang, hou het levendig, spreek je tekst uit alsof het de eerste keer is en, het allerbelangrijkst, laat je níét door het publiek intimideren of op wat voor manier dan ook ophitsen. Interactie is prima. Revanche niet. Zorg dat ze je niet op stang jagen. Gun hun die voldoening niet. Vijftien minuten nog!' En met die woorden sloot Gary als een cipier de deur van de kleedkamer.